

**Viittomakielialan Osuuskunta Via /
Akavan Erityisalat ry**

TYÖEHTOSOPIMUS

I YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 § Soveltamisala

1. Tätä sopimusta sovelletaan Viittomakielialan Osuuskunta Vian palveluksessa ole-
viin tulkkeihin.

2 § Työn johto, jakaminen ja järjestäytymisoikeus

1. Työnantajalla on oikeus johtaa ja jakaa työtä.
2. Järjestäytymisoikeus on molemmin puolin loukkaamaton.

II TYÖSUHDE

3 § Työsuhteen alkaminen

1. Työnantaja selvittää työhön tulevalle uudelle työntekijälle alan järjestö- ja neuvottelusuhteet sekä työpaikan luottamusmiehen.
2. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia työnteon aloittamisesta alkavasta enintään neljän kuukauden pituisesta koeajasta. Kahdeksaa kuukautta lyhyemmässä määräaikaaisessa työsuhteessa koeaika saa olla enintään puolet työsopimuksen kes-
tosta.
3. Työsopimus on tehtävä kirjallisesti.

4. Määräaikainen työsopimus voidaan tehdä työsopimuslain mukaisesti perustellusta syystä. Mikäli työsopimus on tehty ilman perusteltua syytä tai mikäli ilman perusteltua syytä on tehty toisiaan seuraavia määräaikaisia työsopimuksia, pidetään sopimusta toistaiseksi voimassa olevana työsopimuksena.

5. Jos työnantajan ja työntekijän välillä on tehty useita peräkkäisiä, keskeytymättömänä tai vain lyhytaikaisin keskeytyksin jatkuvia määräaikaisia työsopimuksia, työsuhteen katsotaan työsuhde-etuuksien määräytymisen kannalta jatkuneen yhdenjaksoisena.

4 § Työsuhteen päättymisen

1. Määräaikaiseen työsuhteeseen palkatun työntekijän työ päättyy sovitun määräajan päättyessä. Mikäli määräaikaisen työsopimuksen päättymisajankohta ei sopimusta tehtäessä ole tiedossa, työnantaja pyrkii ilmoittamaan siitä työntekijälle hyvissä ajoin ennen sopimuksen päättymistä.

2. Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa työnantajan noudattama irtisanomisaika on:

- 14 päivää, jos työsuhde on jatkunut enintään yhden vuoden
- 1 kuukausi, jos työsuhde on jatkunut yli vuoden, mutta enintään neljä vuotta
- 2 kuukautta, jos työsuhde on jatkunut yli neljä vuotta, mutta enintään kahdeksan vuotta
- 4 kuukautta, jos työsuhde on jatkunut yli kahdeksan vuotta, mutta enintään kaksitoista vuotta
- 6 kuukautta, jos työsuhde on jatkunut yli kaksitoista vuotta.

3. Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa työntekijän noudattama irtisanomisaika on:

- 14 päivää, jos työsuhde on jatkunut enintään viisi vuotta
- 1 kuukausi, jos työsuhde on jatkunut yli viisi vuotta.

4. Mikäli määräaikaisessa työsopimuksessa sovitaan irtisanomismahdollisuudesta, noudatetaan edellä mainittuja irtisanomisaikoja.

5. Irtisanominen ja työsuhteen purkaminen suoritetaan kirjallisesti tai muuten todistettavasti.

III TYÖAIKA

5 § Säännöllinen työaika

TYÖAIKAMUODOT

1. Säännöllinen työ

Säännöllinen työaika on enintään 7,5 tuntia vuorokaudessa ja enintään 37,5 tuntia viikossa. Säännöllisen työajan ylittävä työ on lisä –tai ylityötä, joka korvataan rahana tai työntekijän suostumuksella korotettuna vapaa-aikana. Viikonlopputyöstä sovitaan työntekijän kanssa viimeistään kaksi viikkoa ennen. Säännöllistä työtä tekevää työntekijää ei voida velvoittaa ottamaan viikonlopputyötä vastaan, ellei siitä ole työsopimuksella erikseen sovittu.

2. Kaksivuorotyö

Kaksivuorotyö jakautuu kahteen vuoroon (esim. aamuvuoro/iltavuoro). Säännöllinen työaika on enintään 7,5 tuntia vuorokaudessa ja enintään 37,5 tuntia viikossa. Vuoron vaihto pyritään toteuttamaan viikkolevon jälkeen, mutta vuoro voi tarvittaessa vaihtua työntekijän suostumuksesta myös kesken viikon vuorokausilepo huomioon ottaen. Kaksivuorotyö pyritään kuitenkin järjestämään siten, että sama vuoro olisi voimassa pidempiä ajanjaksoja esim. viikkolepojen välisen ajan. Lisä- tai ylityötä on kaikki ennalta sovitun työajan ulkopuolinen työ. Kaksivuorotyön tekijälle tehdään työvuorolistat.

3. Jaksotyö

Jaksotyö jaetaan kolmen viikon jaksoihin, jonka aikana tehdään säännöllistä työtä enintään 112,5 työtuntia, kuitenkin enintään 48 työtuntia viikossa. Poikkeustapauksessa jakso voidaan sopia pidemmäksi, kuitenkin enintään kahdeksaksi viikoksi. Silloin jakson säännöllinen työaika lasketaan kertomalla viikkotuntimäärä jakson viikkojen lukumäärällä. Jaksotyöntekijälle tehdään työvuorolistat 1-2 viikkoa ennen työjakson alkua. Työpäivän pituus voi vaihdella 5-10 tunnin välillä.

4. Liukuma

Liukuma tarkoittaa sitä, että yksittäinen työntekijä voi sovituisissa rajoissa päättää työnsä alkamis- ja päättymisajankohdasta. Kokoaikaisilla työntekijöillä kiinteän työajan pituus on vähintään 4,5 tuntia ja osa-aikaisilla työntekijöillä vähintään 3 tuntia.

Kiinteä työaika alkaa viimeistään siitä, kun tulkkaus/opetustyö alkaa. Muut työt sijoitetaan välittömästi kiinteän työajan yhteyteen. Liukumaa ei sovelleta jaksotyöhön, koska jaksotyössä pitää olla vahvistetut työvuorolistat.

Vuorokautinen liukuma, lyhennys tai pidennys, voi olla enintään kolme tuntia. Plus- tai miinustuntien enimmäiskertymä voi olla korkeintaan 40 tuntia. Kertyneitä plustunteja voi pitää vapaana joko yksittäisinä tunteina tai kokonaisina päivinä, elleivät ne muuten tasoitu. Kokonaisten vapaapäivien pitämisestä on sovittava työnantajan kanssa.

Liukuma on eri asia kuin ylityö. Jos työntekijä on jo jonain päivänä tehnyt säännöllisen työajan pituuden töitä ja jää vielä sen jälkeen työnantajan aloitteesta työhön, kyseessä on ylityön tekeminen. Maksettava korvaus määräytyy ylityösäännösten mukaan.

5. Kuukausipalkkaisessa työssä työaikaan sisältyvien tulkkaus-/opetustuntien määrä voi säännöllisessä työssä ja kaksivuorotyössä olla enintään 30 tuntia viikossa. Jaksotyössä tulkkaus-/opetustunteja voi olla enintään 80 % jakson työajasta.

Asioimistulkkauksessa tulkkaustunti käsittää tulkkaukseen käytetyn ajan ja matkaajan työpäivän sisällä.

Opiskelutulkkauksessa tulkkaus-/opetustunti käsittää oppitunnit välitunteineen.

Valmistautumisaika on työaika.

Mikäli työ käsittää vaativan tason tulkkausta (esimerkiksi kongressi, seminaari, toisen kotimaisen tai vieraan kielen tulkkaus, liittojen tai yhdistysten tilaisuudet ja taktiilitulkkaus) tämä otetaan huomioon valmistautumis- ja palautumisajan pituudessa, ja tulkkaus pyritään järjestämään paritulkkauksena.

6. Työviikko alkaa maanantaina ja se järjestetään viisipäiväiseksi. Tästä voidaan poiketa toiminnallisista syistä, kuten esim. viikonloppukurssien, leirien ja vastaavien tapahtumien kohdalla.

LEPOAJAT

7. Viikkolepo

Viikkolepo on vähintään 35 tuntia kestävä yhdenjaksoinen lepoaika. Viikkolepo pyritään sijoittamaan sunnuntain yhteyteen. Jos työntekijää tarvitaan poikkeuksellisesti työhön hänen viikkoleponsa aikana, hänen työaikaansa tulee lyhentää viimeistään kahden viikon kuluessa viikkolevosta käyttämättä jääneellä ajalla.

Viikkolepo korvataan työaikalain mukaisesti. Viikkolepokorvaus voidaan siirtää työaikapankkiin.

8. Vuorokausilepo

Jokaisen työvuoron alkamisesta seuraavan 24 tunnin aikana työntekijällä on oltava vähintään 11 tunnin pituinen keskeytymätön lepoaika. Vuorokausilepoa voidaan lyhentää liukuvassa työajassa työntekijän päättäessä työhön tulonsa ja lähtönsä ajan- kohdasta. Vuorokausilevon tulee tällöin olla vähintään seitsemän tuntia.

9. Työntekijällä on oikeus 1/2 tunnin pituiseen ruokataukoon niinä työpäivinä kun työpäivän pituus on vähintään kuusi tuntia. Työntekijä saa poistua ruokatauon aikana työpaikalta. Ruokatauko luetaan työaikaan edellyttäen, että yhdenmittainen työaika on vähintään 6 tuntia.

10. Joulukuun ja juhannusaatto ovat vapaapäiviä.

11. Sellaisina viikkoina, joille sattuu arkipyhä, vapunpäivä, itsenäisyyspäivä, joulukuun tai juhannusaatto muulle arkipäivälle kuin lauantaille, lyhennetään säännöllisen työn määrää sanotun päivän työaikaan vastaavalla määrällä.

Osa-aikatyössä arkipyhät lyhentävät työaikaan työehtosopimuksen mukaisen säännöllisen työajan ja työehtosopimuksen mukaisen työajan suhteessa.

12. Kun tulkkaus kestää yli 2 tuntia tai kun kyseessä on AMK tai yliopistotasoinen opiskelutulkkaus, pyritään ne järjestämään paritulkkauksena.

6 § Lisä-, yli ja sunnuntaityö

1. Lisätyötä on työ, jota tehdään säännöllisen työajan ja pisimmän lainmukaisen säännöllisen työajan välisenä aikana.
2. Lisätyöstä maksetaan yksinkertainen tuntipalkka jokaiselta tehdyltä tunnilta. Jos työtä tehdään työehtosopimuksen salliman säännöllisen enimmäistyöajan ja pisimmän lainmukaisen säännöllisen työajan välisenä aikana, maksetaan siitä 50 %:lla korotettu palkka, kun työntekijä samana päivänä tekee myös vuorokautista tai viikoittaista ylityötä.
3. Vuorokautista ylityötä on työ, jota tehdään säännöllisen lainmukaisen enimmäistyöajan tai työvuoroluettelon merkityn työajan lisäksi vuorokaudessa. Vuorokautisesta ylityöstä maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.
4. Viikoittaista ylityötä on työ, jota tehdään lainmukaisen enimmäistyöajan tai työvuoroluettelon merkityn työajan lisäksi viikossa ja siitä maksetaan kahdeksalta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.
5. Jaksotyössä kaikki työvuorolistan ylimenevä työaika on 100 %:lla korvattavaa ylityötä.
6. Sunnuntaityöstä, jolla tarkoitetaan sunnuntaina, muuna kirkollisena juhlapäivänä, vapunpäivänä ja itsenäisyyspäivänä tehtyä työtä, maksetaan muun siltä ajalta tulevan palkan lisäksi sunnuntaityökorotuksena yksinkertainen perustuntipalkka.

Sunnuntaityökorotus maksetaan myös sanottuja päiviä edeltäviltä päiviltä sekä juhannusaattoja ja jouluaattoja edeltäviltä päiviltä klo 18.00 -24.00 välisenä aikana tehdystä työstä edellyttäen, että sunnuntaina tehdään tulkkausta/opetusta vähintään 2 tuntia.
7. Sunnuntaina tehdystä ylityöstä maksetaan sunnuntaityökorotuksen lisäksi kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.
8. Työntekijän suostumuksella voidaan lisä-, yli- ja sunnuntaityö korvata vastaavana korotettuna vapaa-aikana. Työntekijän pyynnöstä lisätyöpalkka sekä yli- ja sunnuntaityö

työkorvaukset voidaan siirtää työaikapankkiin. Vapaa-aika on annettava kahden kuukauden kuluessa työn suorittamisesta, mikäli työntekijä sitä vaatii.

9. Mikäli työntekijä sairastuu ylityövapaan aikana ja sairaus kestää yhtäjaksoisesti yli 4 päivää, ei tätä ylittävää aikaa lueta ylityövapaaksi, mikäli työntekijä tätä ilman aiheutonta viivytystä pyytää. Lääkärintodistuksen toimittaminen työnantajalle tulkitaan pyynnöksi siirtää ylityövapaa.

10. Ylityötä tehdään työnantajan aloitteesta. Tulkkaustyön yllättäen pitkittyessä voi työntekijä tehdä itsenäisesti päätöksen ylityöiden tekemisestä. Muuta työtä (sähköpostien luku, raportointi, omat projektit jne.) tehdään ylityönä vain työnantajan suostuksesta.

11. Arkipyhät alentavat 50 %:n ja 100 %:n ylityökynnystä kukin säännöllisen vuorokautisen tuntimäärän verran.

7 § Ilta- ja yötyölisä

1. Kello 18.00 - 22.00 välisenä aikana tehty työ on iltatyötä. Iltatyöstä maksetaan muun siltä ajalta tulevan palkan lisäksi kultakin tehdyltä tunnilta 25 %:n suuruinen iltatyölisä henkilökohtaisesta tuntipalkasta. Ylityön ajalta maksetaan ylityöprosentilla korottamaton iltatyölisä 1.9.2010 alkaen.

2. Kello 22.00 - 06.00 välisenä aikana tehty työ on yötyötä. Yötyöstä maksetaan muun siltä ajalta tulevan palkan lisäksi kultakin tehdyltä tunnilta 40 %:n suuruinen yötyölisä henkilökohtaisesta tuntipalkasta. Ylityön ajalta maksetaan ylityöprosentilla korottamaton yötyölisä 1.9.2010 alkaen.

3. Ilta- ja yötyölisä voidaan siirtää työaikapankkiin.

8 § Lauantaityölisä

Lauantaina klo 0.00 - 18.00 välisenä aikana tehdystä työstä maksetaan muun siltä ajalta tulevan palkan lisäksi kultakin tehdyltä tunnilta 25 %:n suuruinen lauantaityölisä henkilökohtaisesta tuntipalkasta. Tätä määräystä sovelletaan, mikäli sunnuntaina tehdään tulkkausta/opetusta vähintään 2 tuntia.

Mikäli sunnuntaina ei tehdä tulkkausta/opetusta vähintään 2 tuntia, maksetaan lauantaiyölisä edellä mainituin tavoin klo 0.00 – 24.00 väliseltä ajalta.

Lauantaiyökorotusta ei makseta, mikäli kyseessä on ylityö.

Lauantaiyölisä voidaan siirtää työaikapankkiin.

9 § Erityisosaamislisä

Erityisosaamislisä maksetaan seuraavissa tilanteissa:

- Kun kyseessä on toisen kotimaisen tai englannin tai muun vieraan kielen tulkkaus, joka kestää vähintään 2 tuntia (tämä määräys ei koske opiskelutulkkauksessa oppitunteja). Vähintään 2 tunnin edellytys tarkoittaa sitä, että saman päivän aikana yhdessä tai useammassa jaksossa tehdään erityisosaamislisään oikeuttavaa työtä vähintään 2 tuntia.
- Kun viittomakielen tulkki, jolla on kirjoitustulkkauspätevyys, tekee kirjoitustulkkausta vähintään 2 tuntia.
- Kun kyseessä on vähintään 2 tuntia kestävä tilaus, jossa kirjoitustulkin, jolla on suoritettuna viitotun puheen K-tason tentti, on tarpeen käyttää asiakkaan kanssa viittomakommunikaatiota.
- Kun kyseessä on taktiilitulkkaus.
- Kun kyseessä on tulkkaus kapeaan näkökenttään ja opastus.

Erityisosaamislisänä maksetaan koko ajalta muun kyseiseltä ajalta maksettavan palkan lisäksi 25 %:n suuruinen lisä henkilökohtaisesti tuntipalkasta. Ylityön ajalta maksetaan ylityöprosentilla korottamaton lisä.

Vaadittaessa kielitaito on osoitettava virallisella kielikokeella tai muulla vastaavalla tavalla.

10 § Varallaolo

Jos työntekijän on sopimuksen mukaan oltava tavoitettavissa sovitussa paikassa ennalta sovittua tarkoitusta varten niin, että hänet voidaan kutsua työhön, maksetaan hänelle kultakin varallaolotunnilta 50 % perustuntipalkasta ja muutoin 30 % perustuntipalkasta. Varallaoloaikaa ei lueta työajaksi.

11 § Hälytyskorvaus

Jos työntekijä kutsutaan töihin vapaa-aikanaan, eikä kyse ole varallaolosta, hänelle maksetaan hälytyskorvauksena 30 €. Hälytyskorvausta ei makseta, jos työntekijä

kutsutaan töihin aikana, jona hänen on etukäteen ilmoittanut olevansa käytettävissä. Hälytyskorvaus maksetaan myös silloin jos kutsu töihin tulee esim. viranomaiselta tai ulkopuolisen välityskeskukseen kautta.

IV PALKKAUS

12 § Kuukausipalkkaiset tulkit

1, Vähimmäispalkat

Taulukkokuukausipalkat 1.8.2011:

0-2v	2-4v	4-7v	7-10v	10-15v	15-20v
2 177,26 €	2 286,12 €	2 400,43 €	2 508,45 €	2 608,79 €	2 687,05 €
20-25v	25v jälkeen				
2767,66 €	2 850,69 €				

Vuoden 2010 tuloksesta riippuen maksetaan työntekijöille bonus, joka maksetaan kertakorvauksena. Bonus maksetaan, mikäli vuoden 2010 tulos on +/- 0 euroa. Bonuksen suuruus on vähintään 2 % työntekijän kuukausipalkasta (31.12.2010) laskettuna. Bonuksen maksaminen edellyttää, että työsuhde on voimassa 31.12.2010.

Osapuolet neuvottelevat bonuksen toteuttamisesta ja suuruudesta vuoden 2011 tammikuun aikana.

Taulukkokuukausipalkat 1.8.2012

Työntekijöiden henkilökohtaisia palkkoja ja taulukkopalkkoja korotetaan 1.8.2012 yleiskorotuksella, jonka suuruus on 2,5 %.

Kokemuslisät

2. Työntekijälle maksetaan kokemusvuosilisää 2, 4, 7, 10, 15, 20 ja 25 kokemuslisään oikeuttavan vuoden jälkeen. Kokemuslisäprosentit ovat 5 %, 5 %, 4,5 %, 4 % 3 %, 3 % ja 3 % laskettuna edellisestä kokemusvuosilisällä korotetusta palkasta.

3. Kokemuslisään oikeuttavana aikana pidetään työssäoloaikaa, jonka työntekijä on ollut oman työnantajan työssä sekä sellaisessa muun työnantajan työssä, missä työ on ollut samankaltaista ja säännöllinen työaika on keskimäärin ollut vähintään 15 tuntia viikossa.

4. Korkeakouluopinnot, joista on hyötyä kaikessa tulkin/opettajan työssä, oikeuttavat yhteen kokemusvuoteen. Tällaisia tutkintoja ovat kaikki kieliin liittyvät tutkinnot, tulkkaus- ja käännösalan tutkinnot, viestinnän ja pedagogiikan tutkinnot sekä aikuiskasvatuksen tutkinnot. Jokainen tutkintoaste oikeuttaa yhteen lisäkokemusvuoteen.

5. Mikäli työntekijän henkilökohtainen kuukausipalkka on yli taulukkopalkan, maksetaan kokemusvuosilisä edellä kohdassa 2. mainittujen kokemuslisäprosenttien mukaisesti työntekijän henkilökohtaisesta kuukausipalkasta.

Tehtäväkohtainen lisä

6. Tehtäväkohtaista lisää maksetaan perustyön (tulkkaus/opetus/toimistotyö) lisäksi tulevista työtehtävistä, jotka vaativat lisäosaamista ja kehittävää työtettä, sekä lisäävät työntekijän vastuuta ja päätöksentekovoimavaroja. Tehtävä voi olla joko projektiluontoinen tai pysyvä tehtävä. Tehtäväkohtaista lisää voidaan maksaa myös työstä, joka on fyysisesti tai henkisesti poikkeuksellisen kuormittavaa ja johon ei voida vaikuttaa työjärjestelyin.

7. Tehtäväkohtaiset lisät maksetaan euromääräisinä kulloinkin voimassa olevan työehtosopimuksen mukaisesti. Lisän määrä riippuu tehtävän laajuudesta ja vastuun määrästä. Lisä on sidottu tehtävän keston ja se maksetaan koko kuukaudelta, jos tehtävän yhdenmittainen kesto on vähintään 5 työpäivää. Yli kuukauden kestävänsairasloman ajalta lisän maksu keskeytyy ensimmäisen kuukauden jälkeen. Sijaiselle maksetaan tehtäväkohtaista lisää, jos sijaisuus kestää yhtäjaksoisesti vähintään 5 työpäivää.

8. Tehtäväkohtaiset lisät jaetaan kahteen luokkaan tehtävään liittyvän vastuun ja tehtävän laajuuden mukaan:

Luokka 1

- Työntekijä on päävastuussa yksittäisestä tehtävästä, ja/tai,
- pienehkön projektin suunnittelusta ja toteuttamisesta ja/tai,
- työntekijä on vastuussa pienestä työryhmästä / tiimistä ja sen työn tuloksesta tai

- tehtävän kesto on alle yhden kuukauden.

Luokka 2

- Työntekijä on päävastuussa useista (luokan 1 ja/tai 2) vastuullisista tehtävistä, tai,
- isohkon projektin suunnittelusta ja toteuttamisesta ja/tai,
- työntekijä on vastuussa usean työntekijän työstä/työn tuloksesta.
- Työntekijä on vastuussa tehtävästä, joka on Vian tulkkaus/opetustoiminnan tai toimiston kannalta elintärkeä (esim. järjestelmävastuut, välitys).

Tehtäväkohtainen lisä maksetaan aina kokonaisilta kuukausilta.

Lisän saamisen edellytyksenä on, että tehtävästä, siihen käytettävästä työajasta ja vastuista on sovittu tehtävän alkaessa työnantajan kanssa. Lisäluokan tarkistamista voi pyytää kumpi tahansa osapuoli, jos tehtävässä tapahtuu olennaisia muutoksia.

Tehtäväkohtainen lisä 1.8.2011 alkaen on seuraava:

Luokka 1: 61,22 €/kk

Luokka 2: 123,49 €/kk

Tehtäväkohtaista lisää korotetaan 1.8.2012 yleiskorotusta vastaavasti.

Välityslisä

9. Välityslisä maksetaan kun kyseessä on kokopäiväinen välitys. Jos kyseessä on osa-aikainen välitys, maksetaan välityslisä työehtosopimuksen mukaisen säännöllisen työajan ja työsopimuksen mukaisen työajan suhteessa.

10. Mikäli välitys kestää alle 5 työpäivää, maksetaan tehtäväkohtainen lisä päivää kohden. Lisän suuruus päivää kohden saadaan jakamalla tehtäväkohtainen lisä kuukaudessa luvulla 21.

Välityslisä 1.8.2011 alkaen on 223,76 €/kk.

Välityslisää korotetaan 1.8.2012 alkaen yleiskorotusta vastaavasti.

Esimieslisä

11. Esimiehille maksetaan esimiestehtävästä johtuen esimieslisänä vähintään

545,67 €/kk.

Esimieslisää korotetaan 1.8.2012 yleiskorotusta vastaavasti.

Osa-aikatyö

12. Osa-aikatyöntekijän kuukausipalkka määräytyy työehtosopimuksen mukaisen säännöllisen työajan ja työsopimuksessa sovitun lyhyemmän työajan välisessä suhteessa.

13. Osa-aikatyöntekijälle, joka on tehnyt lisätyötä työsopimuksessa sovitun työajan lisäksi, maksetaan vuosilomapalkka, vuosilomakorvaus, sairausajan palkka sekä muut tämän työehtosopimuksen mukaan maksettavat etuudet keskimääräisen ansion perusteella laskettuna.

13 § Muut palkkamääräykset

1. Kuukausipalkkaisille työntekijöille palkka maksetaan kunkin kuukauden 15. päivä, ellei työntekijän kanssa toisin sovita. Tällöinkin palkka on maksettava viimeistään kunkin kuukauden viimeisenä päivänä.

2. Tuntipalkanjakaja on 158.

3. Päiväpalkanjakaja on 21.

4. Työsuhteen päättyessä palkka maksetaan työsuhteen viimeisenä päivänä kuukausipalkkaisille. Kuukausipalkkaiselle työntekijälle lisät ja ylityökorvaukset voidaan työsuhteen päättyessä maksaa työsuhteen päättymistä seuraavana palkanmaksupäivänä. Tuntipalkkalaisille palkka maksetaan työsuhteen päättymistä seuraavana palkanmaksupäivänä.

IV POISSAOLOT

14 § Työntekijän sairastuminen

1. Työnantaja maksaa työntekijälle sairausajalta palkkaa, jos työntekijä on sairastumisen tai tapaturman vuoksi estynyt tekemästä työtä ja työntekijä ei ole aiheuttanut työkyvyttömyyttä tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella.

2. Työntekijän on viipymättä ilmoitettava poissaolosta ja jos mahdollista sen kestosta. Työntekijän on vaadittaessa esitettävä työkyvyttömyydestä lääkärintodistus tai muu työnantajan hyväksymä selvitys.

3. Työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa kunkin työkyvyttömyystapauksen yhteydessä työsuhteen keston perusteella seuraavasti:

- työsuhde kestänyt alle 1 kuukauden, 50 prosenttia palkasta sairastumispäivältä ja sitä seuraavalta 9 arkipäivältä
- työsuhde kestänyt vähintään 1 kuukauden, mutta alle 5 vuotta, viiden viikon ajalta
- työsuhde kestänyt vähintään 5 vuotta, yhdeksän viikon ajalta.

4. Työnantaja toteuttaa sairausajan palkan maksamisen joko siten, että työnantaja maksaa palkan työntekijälle ja hakee itselleen sairausvakuutuskorvauksen tai siten, että työnantaja maksaa palkan sairausvakuutuslain karenssipäiviltä ja tämän jälkeisiltä päiviltä työnantaja maksaa päiväpalkan ja sairausvakuutuslain perusteella suoritettavan päivärahan erotuksen.

5. Jos sairausvakuutuslain tarkoittamaa päivärahaa ei työntekijästä johtuvasta syystä makseta tai jos se maksetaan lakisääteistä pienempänä vähenee työnantajan palkanmaksuvelvollisuus maksamatta jääneellä määrällä

15 § Äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa sekä hoitovapaa

1. Työntekijän äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa sekä hoitovapaa määräytyvät työsopimuslain ja sairausvakuutuslain mukaan.

2. Työnantaja maksaa työntekijälle äitiysvapaan ajalta palkan kolmelta kuukaudelta. Palkanmaksun edellytyksenä on, että työsuhde on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään yhdeksän kuukautta välittömästi ennen äitiysvapaan alkamista tai että työntekijä on ollut Viialla työssä yhteensä vähintään 9 kuukautta viimeksi kuluneen 24 kuukauden aikana ennen äitiysvapaan alkamista.

3. Työnantaja maksaa työntekijälle isyysvapaan ajalta palkan 18 vuorokaudelta. Palkanmaksun edellytyksenä on, että työsuhde on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään

yhdeksän kuukautta välittömästi ennen isyysvapaan alkamista tai, että työntekijä on ollut Via:lla työssä yhteensä vähintään 9 kuukautta viimeksi kuluneen 24 kuukauden aikana ennen isyysvapaan alkamista.

4. Työnantajalla on oikeus saada työntekijälle samalta ajalta tuleva sairausvakuutus lain mukainen äitiysraha tai isyysraha tai maksettua palkkaa vastaava osa siitä.

5. Milloin työntekijä on adoptoinut alle 7-vuotiaan lapsen, annetaan hänelle lapsen haltuunottopäivästä alkaen kolmen kuukauden pituinen äitiysvapaaseen rinnastettava palkallinen loma samoin edellytyksin kuin edellä.

16 § Tilapäinen hoitovapaa

1. Työntekijällä on oikeus saada alle 10-vuotiaan tai vammaisen lapsensa tai muun hänen taloudessaan vakituisesti asuvan alle 10-vuotiaan tai vammaisen lapsen sairastuessa äkillisesti lapsen hoidon järjestämiseksi tai tämän hoitamiseksi tilapäistä hoitovapaata enintään 4 työpäivää. Lapsen vanhemmat tai huoltajat eivät saa pitää tilapäistä hoitovapaata samanaikaisesti.

Oikeus tilapäiseen hoitovapaaseen on myös lapsen vanhemmalla, joka ei asu tämän kanssa samassa taloudessa.

Samassa taloudessa vakituisesti asuvaksi lapseksi katsotaan myös avio- tai avopuolison lapsi, jonka hoitovastuu on vanhempien välisessä kirjallisessa huolto- koskevassa sopimuksessa jaettu siten, että lapsi asuu vuoroviikon molempien vanhempien luona.

2. Työntekijän on ilmoitettava työnantajalle tilapäisestä hoitovapaasta ja sen arvioidusta kestoajasta niin pian kuin mahdollista. Työnantajan pyynnöstä työntekijän on esitettävä luotettava selvitys tilapäisen hoitovapaan perusteesta.

3. Työntekijälle maksetaan palkka tilapäisen hoitovapaan ajalta kolmelta työpäivältä. Palkka maksetaan työntekijälle samojen perusteiden mukaan kuin sairausajan palkasta on sovittu.

4. Palkan maksamisen edellytyksenä tässä pykälässä tarkoitettun poissaolon ajalta on, että poissaolo on sairastuneen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi välttämä-

tön. Palkallisuuden edellytyksenä on lisäksi, että molemmat vanhemmat ovat ansio-työssä tai kysymyksessä on yksinhuoltaja ja että lapsen sairaudesta esitetään vastaava selvitys kuin mitä työntekijän omasta sairaudesta vaaditaan.

17 § Lääkärintarkastukset

Työantaja ei vähennä työntekijän säännölliseltä työajalta tulevaa palkkaa alla mainituissa tapauksissa. Määräysten soveltamisen edellytyksenä on, että tarkastukset ja tutkimukset on järjestetty työajan tarpeetonta menetystä välttäen, ettei tarkastuksia ole voitu hoitaa työajan ulkopuolella ja, että niistä on ilmoitettu etukäteen työnantajalle.

Muut kuin lakisääteiset lääkärintarkastukset

Työntekijä käy oman sairauden johdosta välttämättömässä lääkärintarkastuksessa. Tämä koskee myös sairauden hoitoon tai sairauden jälkiseurantaan liittyviä laboratorio- ja röntgentutkimuksia. Lisäksi tämä koskee myös lääkärintutkimuksesta aiheutuva työkyvyttömyyttä sekä sairausoireiden vuoksi tapahtuvaa tarkkailua tai tutkimusta sairaalassa tai lääkärin- tai terveydenhoitajan vastaanotolla.

Äkillisen hammassairauden hoitotoimen ajalta

Hammassairaus aiheuttaa työntekijän työkyvyttömyyden ja hammassairaus vaatii hoitoa samana päivänä. Edellytyksenä on, että hammaslääkärin antama todistus osoittaa työkyvyttömyyden ja hoidon kiireellisyyden.

Raskaus

Työntekijä käy synnytystä edeltävissä lääketieteellisissä tutkimuksissa.

Lakisääteiset lääkärintarkastukset ja tutkimukset

Työntekijä osallistuu lakisääteisiin ja työnantajan määräämiin terveydenhoidollisiin tutkimuksiin, jatkotutkimuksiin tai tarkastuksiin. Mikäli edellä mainitut tutkimukset, jatkotutkimukset tai tarkastukset tapahtuvat työntekijän vapaa-aikana, lasketaan niihin kuulunut aika työajaksi.

Työterveyshuolto

Työntekijän käyttäessä työterveyshuollon palveluita ja työntekijän käydessä työterveyshuollon läheteellä erikoislääkärin, psykologin tai fysioterapeutin vastaanotolla tai hoidossa.

18 § Työterveyshuolto

Työnantaja järjestää yleislääkäritasoisien työterveyshuollon.

19 § Tilapäinen poissaolo

Sairaus

1. Työntekijälle järjestetään mahdollisuus lyhyeen tilapäiseen palkattomaan poissaoloon perheessä sattuneen äkillisen sairaustapauksen johdosta. Tällaisen poissaolon vuoksi ei työntekijän vuosilomaetuja vähennetä.

Kuolema ja hautajaiset

2. Työntekijälle järjestetään mahdollisuus lyhyeen tilapäiseen poissaoloon, joka johtuu lähiomaisen kuolemasta ja hautajaisista. Tällaisen poissaolon takia ei työntekijän palkkaa ja vuosilomaetuja vähennetä.

Lähiomaiseksi katsotaan työntekijän avio-, avopuoliso ja näiden kanssa samassa taloudessa asuvat lapset, työntekijän suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa olevat sukulaiset ja työntekijän veljet ja sisaret ja näiden lapset.

Vihkiäiset, parisuhteen rekisteröinti ja merkkipäivät

3. Työntekijä saa palkallisen vapaapäivän omia vihkiäisiään tai parisuhteen rekisteröintiä varten, mikäli vihkiäispäivä tai rekisteröimispäivä sattuu hänen työpäiväkseen.
4. Työntekijä saa palkallisen vapaapäivän 40-, 50- ja 60-vuotispäivänään, jos merkkipäivä sattuu hänen työpäiväkseen.

Muuttopäivä

5. Jos työntekijä muuttaa asuntoaan, saa hän palkallisen vapaapäivän, mikäli muuttopäivä sattuu hänen työpäiväkseen.

Kutsunta ja kertausharjoitukset

6. Asevelvollisen työntekijän osallistuminen asevelvollisten kutsuntatilaisuuteen ei aiheuta hänen ansionsa alenemista.
7. Jos työntekijä osallistuu reservin kertausharjoitukseen, maksetaan hänelle palkan ja reserviläispalkan erotus osallistumispäiviltä.

Yhteiskunnallinen toiminta

8. Työntekijälle maksetaan palkan ja ansiomenetyksen korvauksen erotus hänen osallistuessaan työaikana kunnanvaltuuston tai -hallituksen tai lakisääteisten vaalien vaalilautakunnan tai -toimikunnan työskentelyyn tai hänen toimiessaan käräjäoikeuden lautamiehenä. Työntekijän vuosilomaetuja ei vähennetä sen vuoksi, että kokoukset pidetään työaikana.

Järjestötoiminta

9. Työntekijän palkka- ja vuosilomaetuja ei vähennetä, jos hän osallistuu valittuna edustajana Akavan, Akavan Erityisalat ry:n tai sen valtakunnallisen jäsenjärjestön liitto-, edustajisto-, vuosi- ja hallituksen kokouksiin.

Poissaolo pakottavasta perhesyystä

10. Työntekijällä on oikeus tilapäiseen poissaoloon työstä, jos hänen välitön läsnäolonsa on välttämätöntä hänen perhettään kohdanneen, sairaudesta tai onnettomuudesta johtuvan, ennalta arvaamattoman ja pakottavan syyn vuoksi. Työntekijän on ilmoitettava työnantajalle poissaolostaan ja sen syystä niin pian kuin mahdollista. Työnantajan pyynnöstä työntekijän on esitettävä luotettava selvitys poissaolonsa perusteesta.

Tällaisen poissaolon ajalta työntekijä ei ole oikeutettu palkkaan.

V VUOSILOMA JA LOMARAHA

20 § Vuosiloma

1. Työntekijän oikeus vuosiloman ja lomakorvaukseen määräytyy vuosilomalain ja jäljempänä olevien määräysten mukaan.
2. Työntekijä ansaitsee vuosilomaa kultakin täydeltä lomanmääräytymiskaudelta:
  - a) kaksi arkipäivää
  - b) kaksi ja puoli arkipäivää, jos työsuhde maaliskuun loppuun mennessä on kestänyt vähintään vuoden
  - c) kolme arkipäivää, jos työsuhde Vian palveluksessa on maaliskuun loppuun mennessä kestänyt vähintään 10 vuotta.

3. Täydeksi lomanmääräytymiskuukaudeksi katsotaan sellainen kalenterikuukausi, jonka aikana työntekijä on ollut työssä vähintään 14 päivää. Jos työntekijä on sopimuksen mukaan työssä niin harvoina päivinä, ettei hänelle kerry 14 päivää sisältäviä kuukausia tai vain osa kalenterikuukausista sisältää neljätoista päivää, katsotaan täydeksi lomanmääräytymiskuukaudeksi sellainen kalenterikuukausi, jonka aikana työntekijä on ollut työssä vähintään 35 työtuntia.

4. Työntekijä voi säästää lomaa paikallisesti sovitulla tavalla (säästövapaa). Työntekijän ja työnantajan välinen säästövapaasopimus on tehtävä kirjallisesti.

5. Vuosiloman ajalta työntekijälle maksetaan vuosilomapalkka vuosilomalain säännösten mukaisesti.

6. Mikäli työntekijä sairastuu vuosiloman aikana ja sairaus kestää yhtäjaksoisesti yli 4 päivää, ei ylittävää aikaa lueta vuosilomaksi, mikäli työntekijä tätä ilman aiheetonta viivytystä pyytää.

7. Määräaikaisessa työsuhteessa vuosilomaa kertyy 2,5 päivää lomanmääräytymiskuukautta kohden, kun työntekijä on ollut Viialla töissä 12 kuukautta.

Lomakorvaus työsuhteen jatkuessa

8. Mikäli työntekijä on työssä niin harvoina päivinä, ettei hän vuosilomalain mukaan ansaitse vuosilomaa, suoritetaan hänelle lomapalkan asemasta lomakorvaus.

9. Lomakorvauksen suuruus on 9 % edellisen lomanmääräytymisvuoden aikana maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta lukuun ottamatta hätätyöstä ja lain tai sopimuksen mukaisesta ylityöstä peruspalkan lisäksi maksettavaa korotusta. Lomakorvauksen suuruus on 11,5 %, mikäli työsuhde ennen lomamääräytymisvuoden päättymistä on kestänyt vähintään yhden vuoden.

Lomakorvaus työsuhteen päättyessä

10. Työsuhteen päättyessä on työntekijällä, joka sen aikana on ollut työssä vähintään 14 päivää tai 35 työtuntia, oikeus saada vuosilomapalkkaa vastaava lomakorvaus yhtä monelta täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta kuin hän on ansainnut vuosilomaa ja joilta hän työsuhteen päättyessä ei lomaa tai lomakorvausta vielä ole saanut.

11. Työntekijä, joka on ollut työssä niin harvoina päivinä, ettei hän ole ansainnut lomaa on oikeus työsuhteen päättyessä saada lomakorvaus. Lomakorvauksen suuruus

on 9 % ja jos työsuhde lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä on kestänyt vähintään yhden vuoden, on lomakorvauksen suuruus 11,5 %.

21 § Lomaraha

Työntekijälle maksetaan lomarahana 50 % tämän työehtosopimuksen mukaisesta vuosilomansa palkasta vuosilomapalkan maksamisen yhteydessä.

Lomaraha maksetaan myös lomakorvauksesta, mikäli työsuhde päättyy työnantajan irtisanoessa työntekijän taloudellisista ja tuotannollisista syistä.

Lomaraha voidaan siirtää työaikapankkiin.

VI MUUT MÄÄRÄYKSET

22 § Matkakustannukset ja päivärahat

Matkakustannusten korvaamisessa ja päivärahojen maksamisessa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa verohallituksen päätöstä matkakustannusten korvaamisesta. Lisäksi noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa yrityksen matkustussääntöä.

23 § Jäsenmaksujen periminen

1. Mikäli työntekijä antaa siihen valtuutuksen, perii työnantaja Akavan Erityisalat ry:n jäsenmaksut työntekijän palkanmaksun yhteydessä.

2. Työnantaja suorittaa kertyneet jäsenmaksut Akavan Erityisalat ry:n ilmoittamalle pankkitilille annettujen ohjeiden mukaisesti.

24 § Ryhmähenkivakuutus

Työnantaja kustantaa työntekijöille ryhmähenkivakuutuksen siten kuin siitä on keskusjärjestöjen välillä sovittu.

25 § Kokoontuminen työpaikoilla

Akavan Erityisalat ry:n rekisteröidyllä alayhdistyksellä ja sen työpaikkaosastolla tai vastaavalla on mahdollisuus työnantajan osoittamassa paikassa työajan ulkopuolella järjestää kokouksia työpaikan työsuhteasioista seuraavin edellytyksin:

1. Kokouksen pidosta sovitaan etukäteen työnantajan kanssa.
2. Järjestäjillä on oikeus kutsua kokoukseen liiton edustajia.
3. Työntekijäliiton ja sen yhdistyksen ilmoituksia saadaan kiinnittää työpaikan ilmoitustaululle.

26 § Luottamusmies, työsuojeluvaltuutettu ja paikallinen neuvottelujärjestys

1. Luottamusmiehestä on sovittu tämän sopimuksen liitteessä.
2. Luottamusmieskorvaus on 105 €/kk. Varaluottamusmieskorvaus on 58 €/kk.
3. Luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun ammattitaidon ylläpitäminen on turvattava myös luottamustehtävän aikana sellaisen ammatillisen koulutuksen kautta, jota järjestetään muille työntekijöille.
4. Luottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus käyttää osuuskunnan tavanomaisia toimistovälineitä, joihin kuuluvat myös osuuskunnassa yleisesti käytössä olevat atk-laitteet ja niihin liittyvät ohjelmat sekä internet-yhteys ja sähköposti.
5. Työsuojeluvaltuutetun korvaus on 58 €/kk.

27 § Koulutus

Koulutusta koskevat määräykset ovat tämän sopimuksen liitteenä.

28 § Muut määräykset

Osapuolet sitoutuvat sopimuskauden aikana neuvottelemaan siitä, miten vaativa työ voidaan huomioidaan kuukausipalkkaan perustuvassa palkkausjärjestelmässä.

29 § Jatkuva neuvottelu

Osapuolet noudattavat jatkuvan neuvottelun periaatetta. Mikäli valtakunnallinen viittomakielialaa koskeva työehtosopimus tulee voimaan sopimuskauden aikana, osapuolet sitoutuvat neuvottelemaan tämän työehtosopimuksen liittämistä siihen.

30 § Työtaistelutoimenpiteet

Työtaistelutoimenpiteet, jotka kohdistuvat tähän sopimukseen tai sen yksityiseen määräykseen ovat kielletyt.

31 § Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus on voimassa 1.6.2010 – 31.12.2012 jatkuen edelleen vuoden kerrallaan, ellei sitä viimeistään kuukautta ennen sopimuksen päättymistä ole kummaltakaan puolelta irtisanottu.

Helsingissä 9. päivänä kesäkuuta 2011.

VIITTOMAKIELIALAN OSUUSKUNTA VIA

Outi Huusko

AKAVAN ERITYISALAT RY

Salla Luomanmäki

Tuire Torvela

LUOTTAMUSMIESTÄ KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

1. Akavan Erityisalat ry:n jäsenillä on oikeus valita keskuudestaan luottamusmies ja varaluottamusmies.
2. Luottamusmiehen vaali voidaan suorittaa työpaikalla. Vaali on toimitettava siten, että kaikilla järjestäytyneillä työntekijöillä on mahdollisuus osallistua vaaliin. Valitusta luottamusmiehestä ja varaluottamusmiehestä on ilmoitettava kirjallisesti työnantajalle.
3. Luottamusmiehen tehtävänä on toimia Akavan Erityisalat ry:hyn järjestäytyneiden työntekijöiden edustajana työehtosopimuksen soveltamista koskevissa asioissa. Lisäksi luottamusmies edustaa edellä mainittuja työntekijöitä työlainsäädännön soveltamista sekä yleensä työnantajan ja työntekijöiden välisiä kysymyksiä koskevissa asioissa.
4. Luottamusmiehellä on oikeus saada tehtävänsä hoitamiseen tarvittavat tiedot. Luottamusmiehellä on myös oikeus pyydettyä saada seuraavat tiedot: työntekijöiden nimet, työsuhteen alkamisaika, koko ja osa-aikaisten työntekijöiden lukumäärä, määräaikaisten työntekijöiden lukumäärä sekä työsuhteen kestoaika.
5. Luottamusmiehelle tulee antaa riittävästi aikaa luottamusmiestehtävän hoitamista varten.
6. Luottamusmiestä ei saa siirtää huonompipalkkaiseen tai vähempiarvoiseen työhön luottamusmiestehtävän aikana tai sen vuoksi.
7. Luottamusmiehen irtisanomissuojasta on voimassa mitä työsopimuslaissa on säädelty.
8. Luottamusmiehen työsopimuslain mukaisia irtisanomissuojaa koskevia määräyksiä sovelletaan myös 6 kuukautta luottamusmiestehtävän päättymisen jälkeen.
9. Jos luottamusmiehen työsopimus on päätetty edellä olevien määräysten vastaisesti, työnantajan on suoritettava korvauksena luottamusmiehelle vähintään 6 ja enintään 30 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.
10. Työnantaja korvaa sen ansion, minkä luottamusmies menettää hoitaessaan luottamusmiestehtäviä työaikana.
11. Mikäli luottamusmies suorittaa työnantajan kanssa sovittuja tehtäviä työajan ulkopuolella, maksetaan tästä ylityökorvaus.
12. Jos luottamusmies joutuu matkustamaan luottamusmiestehtävien hoitamisen vuoksi, maksetaan matkakustannusten korvaukset työehtosopimuksen mukaisesti.
13. Luottamusmiehellä on oikeus osallistua luottamusmiehille järjestettävään koulutukseen.

KOULUTUSTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Kun työntekijä työnantajan lähettämänä osallistuu ammattiinsa liittyviin koulutustilaisuuksiin, korvaa työnantaja hänelle koulutuksen aiheuttamat kustannukset ja säännöllisen työajan ansionmenetyksen. Mikäli koulutus tapahtuu säännöllisen työajan ulkopuolella, korvataan työntekijälle siitä johtuvat suoranaiset kustannukset, mutta koulutusta ei lueta työajaksi.

Luottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus osallistua Akavan Erityisalat ry:n ja YTN:n järjestämiin ammattiyhdistyskoulutuksiin. Edellytyksenä on, että koulutuksen tarve todetaan yhteisesti työnantajan kanssa ja siihen osallistuminen ei aiheuta työnantajan toiminnalle tuntuva haittaa.

Luottamusmiehelä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus osallistua koulutukseen ilman, että heidän palkkaansa vähennetään. Luottamusmiehen osalta ansiomenetykset korvataan enintään kuukauden ja työsuojeluvaltuutetun osalta enintään kahden viikon ajalta.

Ammattiyhdistyskoulutukseen osallistuminen ei aiheuta vuosiloma- tai muiden etuuksien vähentymistä.